

CATALUNYA PARIS

Portavéu
DEL
CENTRE CATALÀ
de París

Any I

Mars, 1903

Núm. 3

Aquest periòdich s'envia gratis a tots els socis del CENTRE CATALÀ de París.

Preu de subscripció, ùnich, pera els no socis: 5 francs l'any

Las planas d'aquest periòdich están obertas a tots els escriptors catalans, que 'ns vulgan honrar ab llur collaboració literaria.

Direcció y Administració: 12, rue Favart, PARIS

ELS CATALANS DE PARIS

Ricardo Viñes

Es un brillant artista, fill de Lleyda, á qui hem conegut y seguit els passos á París desde que emprengué, ple d'esperansas y d'illusions, sa primera volada.

El vaig veure per primera volta, quan encara era un adolescent y comensava els seus estudis de piano á n'el Conservatori parisench, en casa del *gran expatriat* espanyol Ruiz Zorrilla, ab quina amistat política y particular jo m'honorava; y allí fou també ahont vaig tenir l'ocasió d'augurarli, al sentir l'esclat de sas facultats primerencas, un esdevenir brillant dintre de sa carrera artística. Y com jo, pensavan tots els amichs que varen ohirlo.

Aquellas prometensas de fa tretze anys han tingut compliment exacte. Avuy tot París corre á escoltarlo quan arriba la época de donar sos clàssichs concerts. Primer premi del Conserva-

tori, avuy pot ben dirse qu' en Ricardo Viñes se troba en el ple de sas facultats musicals, per tot-hom reconegudas; y es induptable que 'l dia en que 's resolgui á fer una excursió per la terra nadiua, per Barcelona y fins per Madrid, els nostres compatricis haurán d'admirarlo com se

mereix per las grans qualitats de veritable artista que l'adornan, entre las quals y principalment sobressurt una llimpiesa y una forsa d'execució verdaderament extraordinarias.

L'execució d'en Viñes á n'el piano ha sigut sempre, en efecte, d'una gran forsa; en l'actualitat, després d'anarse pulint y perfeccionant á mida que l'experiencia y el bon gust li han donat llurs consells, la particularitat que 'l distingeix sobre tot—sense qu'hagi perdut ni una línia de segu-

retat en le maneig de las teclas—es la sorprenent facilitat y la finesa d'expressió ab las quinas interpreta las obras millors y més intrincadas de la música de cambra. Dona

Ricardo Viñes

gust y es un goig per l' auditori el véure la rapidesa de comprensió ab que 'l nostre distingit compatrici s' assimila el pensament del autor y 'l transporta al piano convertit en notas vibrantas y valentas, unas vegadas, atrevidas altrás y sempre delicadas, ab eixa delicadesa y eix sentiment exquisits que son la característica d' una música sublim, com la de cambra, que sols poden assolir comptadas personas fins entre las que posseheixen més cultura musical y están dotadas de més talent artístich.

En Ricardo Viñes es encara molt jove — no hi ha més que véure el seu retrato — y per aixó el seu mérit es doble. Com qu' es artista de vritat, y sent las bellesas de la música com el que més y millor puga sentir las, el seu camí está tot traçat; y, com dihuen els italiáns, no hi ha dupte que *fara da se*. Avuy ja se 'l disputan per tot arreu, no sols á París sino á provincias, á Lyon, á Burdeus, ahont acaba de donar un concert del qual tots els *dilettanti* de la capital de la Gironda s' en fan llenguas, com solen dir els castelláns de Castella.

El *Centre Catalá de París* ha pogut una vegada ohirlo en una gran vetllada que va donar la nostra Societat l' any darrer en celebració de la diada dels Jochs Florals de Barcelona. Allí va esser molt aplaudit y no pochs aficionats sortiren de la sala entussiasmats. El nostre brillant artista no faría sino correspondre al bon recort que tots guardém d' ell, deixantse veure més sovint entre nosaltres y prenent una part més activa en nostras vetlladas que, encara que modestas, no deixan d' esser un ressó de las glorias catalanas á París, entre las quals ell representá una de las principals figuras.

JORDI CATALÁ Y MONTSERRAT.

(Arthur Vinardell)

PER EXCEPCIÓ Y UNA VEGADA PER TOTAS

CONTRA els nostres desitjos y fins faltant á la missió que 'ns fou confiada de mantenirnos allunyats de cert terreno, avuy ens veyém obligats á fer una nova declaració, que será la última, respecte de la significació del *Centre Ca-*

talá de París, del qual es fidel portavéu aquesta modesta revista.

Y aqueixa nova declaració hem de ferla sense embuts, acostumats com estém, els que figurém al cap d' aquest periódich, á parlar sempre d' un modo explícit pera que no se 'ns prenga per altres.

El *Centre Catalá de París* no es una Societat ab tendencias políticas de cap mena, y sí sols una reunió de cataláns que, prescindint del modo de pensar de cadahú en el ordre polítich, aspira á fer patria catalana — lo qual no vol pas dir patria anti-espanyola — aquí á París, estrenyent en lo possible els llassos de germanó que 'ns uneixent per dret de naixensa y procurant, per tots els medis lícits, decents y de cultura atmesos, ennaltir el bon nom y las glorias de la terra, facilitar á n' els nostres compatricis tots els esbargis que sigan compatibles ab els nostres pobres recursos y donar, en fi, una proba de vitalitat y de forsa intellectual en la capital d' un poble ahont totas las nacións y las rassas de la terra están més ó menys dignament representadas.

El nostre catalanisme no va més enllá, y encara que particularment algú dels companys del *Centre* volgués anarhi, es quedaria sol ó pèl camí: ningú de nosaltres, dels que formém el núcleo y representació legal de la Societat, el seguiría. Els nostres estatuts son ben terminants y explícits, y es en va que alguns periódichs de Catalunya, que no volém anomenar perque fugim de tota polémica, ens han quasi malmenats dihent que 'l nostre *Centre* té un criteri de mitjas tintas, que 'l parlament-programa que varem publicar en el primer número d' aquesta revista es migrat y poruch, que nostra primera volada es de poca empenta y que ja ens anirém deixondint per poch que 'ns preocupém de coneixer lo qu' es y significa el Catalanisme (aixís, ab lletra mayúscula y tot).

Totas aquestas excitacions son completament inútils: nosaltres aném allá ahont volém ó debém anar, nó allá ahont volen portarnos. Y en quant á conéixer lo qu' es y significa el Catalanisme, no necessitém pas anar á las aulas pera assolirho. Hi ha en el nostre *Centre* qui podria alzar cátedra d' aixó que alguns neófits voldrían

ensenyarnos creyent tal volta que no 'ns dihém ó que no som catalanistas (en el sentit polítich) per ignorancia. No; que 's desenganyin els que 'ns tenen per poruchs ó indecisos. Ben clar ho varem dir, y no se 'ns ha volgut comprendre: aquí, á París, no som catalanistas sino sencillament cataláns, que treballém pél bon nom de la patria tant (no dihém més) com pujan terho els que desde l' altre costat del Pirinéu s' esforsan en volguer demostrarnos que sols ells son els que conreuhan de debó l' amor á nostra benvolguda Catalunya.

Qui pòtest cápere cápiat.

Y ara, avans d' acabar, que se 'ns permeti fernos cárrech d' una petita equivocació que ve'yém estampada en un articlet publicat en un diari de Madrit (*Heraldo*, dia 23 Febrer) á propòsit del nostre *Centre*. Es clar que agraphim molt al autor del articlet el que s' hagi ocupat de nosaltres ab la tendència laudatoria que 's desprén del seu escrit; empró, l' articlista sembla donar á comprendre que 'l *Centre Catalá de París* ha sigut fundat *fa molt poch temps per alguns obrers cataláns* d' aquesta capital, y aixó be mereix una aclaració.

El *Centre* té ja quinze mesos d' existencia, de manera que no acaba de sortir del niu com tal vegada es creu el corresponsal del *Heraldo* á París. Veritat es que fins ara que s' ha publicat el nostre periódich, ningú había fet esment de nosaltres; empró ¿qué hi farém? Totas las cosas del mon son aixis. Varem esser molt modestos al principi y ningú 'ns va fer cas (ni sisquera á casa nostra); ara que 'ns hem riscat una mica aixecant la veu desde la trona del nostre periódich, ja comencém á esser més coneguts, encara que no del tot apreciats y compresos.

Per lo demás—y que se 'ns perdoni aquesta reminiscencia castellana—el senyor Bonafoux s' equivoca al afirmar que 'l *Centre* ha sigut fundat per uns quants obrers cataláns de París; entenemse: obrers, en el sentit de treballadors manuals ó assalariats com ell ve á donar á comprendre. A cadahú lo que siga seu. Entre els fundadors hi figuran cataláns de tota mena: obrers, artistes, homes de carrera, escriptors...; y, entre

aquestos últims, algún n' hi ha qu' es molt conegut del corresponsal del *Heraldo*. No deixa d' esser estrany que 'l Sr. Bonafoux hagi arribat fins al punt de no recordarse dels seus companys d' ofici....

Quedém, donchs, en que el *Centre Catalá* no es més que un centre molt expansiu, molt amant de la terra, ab moltas aspiracions de lluhir y fer lluhir las cosas de casa dintre de la capital de Fransa, y sense adjectius que portin qua...; y quedém també (y aixó va pera l' *Heraldo*, á qui agraphim de nou que s' hagi ocupat de nosaltres) en que dintre del *Centre* hi cap desde el simple obrer que 's guanya la vida anant á jornal hasta l' home més enlayrat ó de més brillant carrera.

A. V. R.

MARS

Els marges dels camins de las masías s' han cobert de violas en pochos días; com el primer senyal de primavera, el mes passat va obrirse la primera; avuy n' hi ha á milers; la margenada ¡quina flayra que don, de matinada!

Cad' any, quan la natura se desperta, somriu y ens porta una viola oberta.

L' ametller ha florit. ¡Qué delicadas son eixas flors de rosa y neu pintadas! Ab la brisa mes lleu, totas tremolan; per poch que apreti el vent, ja se desfloran. Al mitg del vert del camp, que bé 's repara! ¡quina nota més pura, tendra y clara! ...

Quan de la mort torna la terra en vida, dona ab un bés al ametller florida.

Per la primera flor, no es poch potentia la ratxada de sol que la sustenta! Mes, si vé una glassada massa forta, la viola no s' bada, y queda morta! Y si vé una gelada enderrerrida, se glassa l' ametller.... y adeu, florida! ...

Ab mí ha passat igual, oh! vida meva; la causa ets tú; mes, no es la culpa teva. Cad' any, rebrollan ametllé y viola:

la brotada del cor es una sola;
 en mon cor hi va nàixer l'alegria,
 la esperança, la fé, tot hi floria! ...
 Totas aqueixas flors tú yas plantarlas;
 després, vingué 'l mal temps y va matarlas.
 Y, glassada en mon cor tanta quimera,
 ni té flors, ni perfums ni primavera! ...

F. GIRBAL JAUME.

Girona.

ELS MORTS QUE VIUHEN

MARIÁN VAYREDA

QUAN estava ja en premsa el nostre darrer número, varem rebre la noticia de sa mort. Y encara que, en alguns conceptes, tal volta no pensavam de la mateixa manera, declarém sense embuig que varem sentir una sensació de profunda pena. El coneixíam personalment, y per sas qualitats íntimas, sempre ens havia inspirat un gran respecte y quasi diríam verdadera admiració, puig aquell home, tot y sentint en una determinada época de sa vida, grans passións d'un ordre determinat que nosaltres havíam combatut sempre en la mida de nostras forsas, de front y ab tota llealtat, aquell home tenia un gran cor y era ple de grans virtuts.

Y per aixó també fou un gran artista. Al costat de son germá Joaquím — el pintor malaguanyat qu' encara plora la patria catalana y la llar olotina — aprenqué á manejar el pincell, y al poch temps produhía ja telas que foren promptament consideradas com obras de gran sentiment y de delicada factura. Al morir el seu germá estimat, aquesta mort vá semblar aclapararlo. Va descuydar la pintura, y un día, quan tots els seus amichs y admiradors se demanavan « qu' es lo que s' havia fet del petit Vayreda » (petit en el sentit de germá més jove,) heusaquí que de sopte reapareix sobre las taulas presentantse, no ja ab un quadro á la má, sino ab un llibre. En Marián Vayreda pintor s' havia eclipsat á sí mateix, y havia renascut com escriptor, y escriptor de primera forsa.

Tothom vá quedar embadalit, tan gran fou la sorpresa. Els *Recorts de la darrera carlinada* varen esser una revelació; y tots els aymants

de la llengua catalana y de las lletras patrias ens varem rejuhir de l'aparició soptada d'aquell llibre. L' éxit fou general y merescut. Els mateixos que han combatut sempre las aspiracións del partit carlista, feren la deguda justicia á n' en Vayreda, declarant noblement que 'l seu primer llibre era una verdadera troballa.

Y en Vayreda allavoras, artista de veras dintre de l'ánima, vá correspondre als estímuls de tots, escrivint y publicant al poch temps un altre llibre, ab el qual va deixar completament arrodonida la seva reputació lliteraria. *Sang nova* es una obra de gran embit, y molts son, entre els escriptors cataláns dels primers temps de nostre renaixement, que voldrían tenirla per séva. Com á novela, tal volta adoleix d'alguns defectes — no 's crea un novelista en quatre días — entre 'ls quals podriam senyalar el de que l'autor parla massa en lloch dels personatjes del llibre; mes; qué significa aquesta petitesa al costat de la hermosura de la forma, de la vritat dels tipos, d'aquella forsa de descripció tan valenta y tan justa, que fan de *Sang nova* un dels llibres més encertats y més fruhits de la moderna lliteratura catalana!

L'autor de la *Darrera carlinada* y de *Sang nova* era de la fusta dels grans escriptors de nostra terra. Desgraciadament hi havia la Mort, l'eternament Implacable, aquella que no perdona may y que sol assadollarse precisament ab *sang nova*, es á dir, ab sang d'aquells que son una prometensa ó una gloria pera la patria, y en un voltant del camí, quan més forsas estava preparant l'artista pera embadalirnos un jorn ab altres sorpresas, li va clavar l'urpa fatal y 'l va fer desapareixer d'entre nosaltres.

Ha sigut aquesta mort una fatalitat y una gran injusticia. Respectém el modo de pensar de tothom; mes nosaltres, en us del nostre dret, no deixarem de dir que hi ha quelcóm de profundament immoral ó quan menys d'inconscient, en saber resignarse davant d'aquestas morts injustas. Nosaltres hem protestat sempre... ¿ contra quí? ¿ contra qué? No ho sabém, ni volém saberho. Tenir talent y sucumbir al donar el primer esclat de vida quan tantas nullitats assoleixen els darrers límits de l'existencia humana... francament, no val pas la pena de que se

¿ns dongui la vida, essent condemnats avans de
aixar á no deixar més que recansas.

ARTUR VINARDELL ROIG.

Paris, F ebrer 1903.

La florida del atmetller

L' atmetller ja ' n tran florida.
¡ qu' atreuit es l' atmetller !
¡ éll al cor de las gebradas
son mellor vestit llueix !

¡ Mira, mira prenda meva,
com s' hi gronxan els aucells,
tot cantant per la brancada
qu' ha endaurat el sol ixent !

Llurs cantars son manyaquívols,
dolsos com un glop de mel;
que l' amor tot ho amoxaina,
tot ho alegra y embelleix.

Ay que sí; l' amor es vida:
es un tendre sentiment
que s' emporta la nostra ánima
més enllá del seté Cel...
y ens allarga la ventura
y ens don ayres de jovent,
y en el cor, que se ' ns axampla,
fa florir els goigs més bells ...

¡ Oh corrém, donchs, vida meva,
corrém sota l' atmetller,
á gosar de la florida
y dels tendres cants d' auzell !

Corrém sota aquellas brancas
que lluhexen com-la neu,
hont els raigs de sol traspúan
colorats y resplandents;
que allí, mentres llurs passadas
van cantant els aucellets,
nostres cors treurán florida....
com els brots del atmetller.

RAMÓN MASIFERN.

Lo Catalá ¿ es llengua?

EL conegut escriptor en Joseph Aladern acaba de publicar un llibre qu' es molt d' alabar: es un estudi de nostra hermosa llengua catalana desde sos orogens més primitius fins arribar al actual renaixement en totas sas variants de la part oriental d' Espanya y mitjdia de Fransa.

Creyém de molt interés reproduhir en las páginas de nostre revista—y que 'ns perdoni l' autor aquest atreviment—un capítol del llibre, destinat á confondre á n' els que inconscientment tractan á tothora de rebaixar l' importancia del catalá considerantlo com un dialecte.

IDIOMA Y DIALECTE SEGONS LA DEFINICIÓ OFICIAL

A l' altura intelectual dels nostres temps, no solzament pel poble, sinó fins per la gent que passa per ilustrada, *idioma* significa llengua principal, llengua mare, y *dialecte* llengua secundaria, llengua filla del idioma, ó siga l' idioma mateix degenerat ó barbrísat.

Montant d' una volada á las alturas oficials y académicas, hi trobém que van ja dos ministres d' Instrucció pública que declaran en plé Parlament: « A Espanya no hi ha més idioma que la llengua oficial, que es la castellana; lo demás son dialectes. »

—Y encara gracias—hi afegeix un general.

Además, corre pels Institus de Segona ensenyansa d' aquest desdixat Estat, una obra declarada de text y aprobada pel Consell general d' Instrucció pública, que diu tractant de las llenguas: « En España, además del idioma oficial, que es el castellano, se hablan varios dialectos, como son el vascuence, el catalán, el gallego, etcétera. »

Pobre de la ciencia, si aixó fos veritat; pobre filología si hagués de parlar per boca d' aqueixas eximias ignorancias; hauria desaparegut la ciencia filológica pera donar lloch al domini de la barruera política del llenguatge, y la ciencia de las llenguas esdevindria una veritable madeixa embullada sense cap ni centener, de la que ningú ' n podria treurer l' entrellat.

Imaginemos per un moment que aquestos ignorants tenen rahó y comensan á clasificar las llenguas.

L' idioma espanyol es el castellá; els demás llenguatges que 's parlan á Espanya, ó siga dins del terror de la seva jurisdicció, son dialectes seus. Aixís deu ser també á Fransa, á Italia y á totas las nacions ó Estats ahont tenen solzament un idioma oficial. D' aquesta manera ens trobém que 'l catalá á Espanya es dialecte del castellá, el catalá del Rosselló es dialecte del fran-

cés y 'l catalá de l' illa de Sardenya es dialecte del italiá, donantse 'l cas inaudit y anti-natural de que un fill pugua tenir tres mares diferentas.

Per aquest istil el llenguatge vasch que 's parla á la vessant espanyola del Pirineu es dialecte del castellá y 'l que 's parla á la vessant francesa es dialecte del francés, tot hi sent la llengua vasca molt més antiga que la castellana y la francesa.

Y anant séguint aixís, resulta que la llengua bretona, d' origen germánich, es dialecte francès, una llengua d' origen llatí, y 'l francés de l' Alsacia y la Lorena, llengua llatina, es dialecte del alemany, llengua germánica.

El celta d' Irlanda es el més antich dels llenguatges de las Illas Británicas, puig l' inglés hi es superposat per diversas influencias (danesa, llatina, francesa, italiana, germánica, etc.) desde 'l sigle X, pero 'l celta es dialecte del ingiés, porque l' inglés es l' idioma oficial del Regne Unit.

Encara hi ha més. Lo tagalo y totas las llenguas indígenas de Filipinas, fins ara de poch varren ser dialectes del castellá, pero vingué la conquista nort-americana y passaren á ser dialecte del ingiés.

¿Qué més? Lo castellá, aquesta llengua superba tan rica y sonora, la millor del mon, segons modesta confessió dels que la parlan, la *dulce y armoniosa lengua de Cervantes*, segons afirman nostres ministres d' Instrucció pública, á la Florida, Puerto Rico y á Filipinas ha passat á ser dialecte del inglés. ¡Quina vergonya!

Ja veyeu á quinas barbaritats ens porta la falta de cultura y de sentit natural en los homes enlayrats á legisladors per la política barruera espanyola.

Aquesta es la seva ciencia filológica.

Joseph Aladern.

° ° °

Y ara, com á corolari, creyém de molta utilitat la següenta estadística (oficial) pera els que, careixent de datos, fan *coro* á n' els que menyspreuan nostra llengua afirmant per tot arreu que no son sino *quatre gats* els qui la parlen.

Heus aquí, en xifras rodonas, quin es el nom-

bre d' habitants que parlen catalá ó que 'l coneixen de naixensa:

Provincia de Barcelona	1.034.558
Id. de Girona	208.497
Id. de Lleyda	274.867
Id. de Tarragona	334.343
Id. de Alacant	451.174
Id. de Castelló de la Plana	304.477
Id. de Valencia	775.995
Illas Balears	406.926
Comtat de Rosselló	210.125
República d' Andorra	10.311
Alger	12.143
Suman en conjunt	4.013.416

LA LLUM I EL CEGO

MITG día. Blau el cel i verds els camps. Al lluny, el riu sembla com argent fos; apar que no 's mogui. De desde 'l lletj campanar de la catedral se sent el zumzejar de las dotze hores. ¡Quina calma! El dia s' atura; un pensa que tot va á finir sota la gran campana de crestall.

Avui á n' aquesta hora he passat per la muralla. El cego hi era; hi es sempre quan més esplendidesa de llum hi ha en el cel. Caminava mandrosament. Sos ulls fixos m' han impresionat. No 'ls puc mirar. ¡Pobre cego!—S' ha aturat. El noyet que 'l sol acompanyar s' ha entretingut empaitant sargantanes. Jo he mirat el paisatge i al cego. Estava en contemplació com ho podria estar el més fervent adorador de la naturalesa. Els ulls del cego ¡cóm s' il·luminaven!—Una pena fonda, molt fonda, m' ha arruixat l' ánima. El cego permaneixia enfront de la plana, polssosa de sol, enlluernadora.

¡Quánta de llum! ¡quánta tenebra! Jo em mirava alternativament el quadro ple de dauradas visions y al cego ple de tristesa, portant eternament la nit á dintre. Y he sentit com aborrició á n' aquell mitg-día.

El cego ha allargat la ma á n' el noyet y se

n' han anat. El cego anava amb el cap alt, vers la llum. Y somreya, somreya....

¡Tal volta s' hi veyá! ¿Es á fora la llum? ¿La portém á dintre? Conec á molts que s' hi veuen i son cegos. El meu cego d' ulls inmóvils em penso que s' hi veu.

De res serveixen les planes assolaiades si no portém la llum á ne l' ánima.

CARLOS RAHOLA.

Girona, Febrer, 1903.

CRÓNICA

Consigném ab satisfacció que l' aparició de nostra revista no ha passat del tot desapecebuda, y que fins alguns periódichs escrits en castellá han tingut á bé donarne compte, com, per exemple, *La Crónica* (de Palafrugell) y *El Autonomista* (de Girona), á quins agrahim coralment las benévolas paraulas que tenen á be dirigirnos comprenent y apreciant tot lo profitosa que pot esser nostra modesta tasca.

En cambi, hi ha hagut algún qu' altre periódich catalá que, tot y responent al nostre saludo del primer número, han cregut poguer tirarnos una petita pedreta separantse de lo que demanava la més estricta cortesía y demostrant que no habían sapigut llegir las declaracions categóricas que ferem desde el primer moment de nostre aparició. Ho hem sentit, com hem sentit també que hi hagi hagut un periódich important de Madrid que, al donar compte de la fundació de nostre *Centre Catalá de París* (cosa que, en mitj de tot, no deixém d' agrahir) hagi comés l' erro d' afirmar que la nostra Societat está fundada y composta d' elements exclusivament obrers. Obrers, tots ho som aquí, sense dupte, empró nó en el sentit únich y restrictiu que ha volgut suposar l' artíclista.

Tot aixó fa que, separantnos un poch dels propósitos que tenim de no entaular polémica ni fer política, ens veyém obligats á la nova declaració que veurán nostres llegidors en la segona plana d' aquest número ab el títol de *Per excepció y una vegada per totas*. Després de lo que 's diu en aquell artícllet, desitjém que 'ns deixin viure en pau—y seguir tranquilament la vía que 'ns hem traçat—aquells que, per rahons que respectém, no estigan dintre de nostre criteri.

* * *

Las festas de nostre *Centre* van essent cada dia més concorregudas y més lluhidas. El poch espay

de que disponém no 'ns permet dir tot lo que voldríam de l' hermosa vetllada literaria y musical que tingué lloch el diumenge primer de Mars. El saló de la Societat estava ple de gom á gom y tots els números de que 's composava el programa foren interpretats á maravella.

Es llegiren poesías catalanas, castellanas y francesas degudas á diferents autors, essent particularment aplaudida la que, ab el títol de *La Tramontana*, original del conegut poeta ampurdanés y amich nostre en Francesch Marull, va llegir ab molta correcció y soltura la senyora Valls, que tant se distingeix per sas lecturas en totas las vetlladas.

La part artística (música y cant) fou acabadíssima, y felicitem de tot cor al inspirat pianista senyor Navas, que 'ns tocá ab molta pulcritud una pessa de Listz molt hermosa (Raps. 11), y als germans Ballart (Joseph y Gabriel), qui recullíren grans y merecuts aplausos, l' un per son execució admirable de la Rapsodia 12 de Listz, al piano, y l' altre per sa esmerada interpretació del *Déluge* de Saint-Saens, al violí, ab acompanyament del seu germá, al piano. La senyoreta Camps, y el seu germá nostre estimat consoci Antoni Camps (aquest últim ens va donar una verdadera sorpresa), varen cantar admirablement—essent aplaudits ab ver entussiasme—la primera una airosíssima americana espanyola y el segón una preciosa romansa italiana plena de notas tendrement sentidas.—El Sr. Balmaña (Joseph)... com sempre, es á dir, inimitable. Tots els nostres elogis foran poch si volíam significar lo que val el nostre amich per l' ingeni de sas composicions y pel talent artístich y *vis cómica* ab que las interpreta.

La vetllada, com sempre, s' acabá per un petit ball de familia. Y tothom va sortir molt complagut desitjant que aquestas festas no s' interrompeixin y prengan més dalé cada dia.

Ens habíam olvidat de dir que aquell dia el saló del *Centre* estava magnífica y excepcionalment decorat: trobantse á París el nostre amich Frederich Brunet, distingit pintor y excellent deixeble del malaguanyat Soler y Roviroa, va volguer deixar-nos una gran collecció d' aquarelas que había portat procedenta dels seus viatjes artístichs per Espanya y especialment per Catalunya, y ab tots aquestos treballs varen quedar espléndidament adornadas las parets del saló de vetlladas, quedant aquest convertit, veritablement, en una exposició artística. Els treballs del Sr. Brunet foren molt admirats pels coneixedors, cridant fortament l' atenció algunas de las aquarelas inspiradas en assumptos ó llochs his-

tòrichs de nostra estimada Catalunya y de la hermosa y exuberant Andalusia. Gracias, Sr. Brunet, y per molts anys poguem fruhir els bells esclats del seu talent.

* * *

Empró el *clou* (com diuen els francesos) de las diversions organisadas per la Junta del *Centre* aquest mes de Mars, ha sigut, sense disputa, el ball de màscaras y disfressas, que teniam ja anunciat en el número anterior de nostra revista y que tingué lloch el dissapte 14 à la nit en els salons del Grand Vefour (Palais Royal). Sense exageració podem assegurar que va ésser un veritable aconseixement, y bé poden estar satisfets els organisadors de la festa, de la qual aném à donar compte en breus paraulas.

Sala espléndidament adornada ab banderás y motius en que campejavan els colors de Catalunya en combinació ab els d' Espanya y França.

Concurrencia nombrosa y distingidíssima. La colonia catalana de París y una part de la castellana hi estava brillantment representada. No cal citar noms. Pot dirse que quasi tots els socis del *Centre* assistiren al ball ab llurs families y coneixensas.

Hi havia també molts francesos, y no pochs corresponsals de periòdichs perteneixents al Sindicat parisench de la premsa estrangera.

A mitja nit y quan el ball estava en tota sa animació, es presentà el Sr. Embaixador d' Espanya D. Fernando León y Castillo acompanyat del Secretari de l' Embaixada Sr. Marqués de Novallas, els quals foren rebuts pèl soci Sr. Vinardell, y à quins feu aquest la presentació del president de la Societat Sr. Balmaña y dels individus de la Junta, que estavan ja preparats pera la dita visita.

L' Embaixador y el senyor Marqués visitaren el saló de ball, conversaren ab molta amabilitat y senzillesa ab gran nombre de las personas que 'ls hi foren presentadas, molt particularment ab algunas de las gentils senyoretas disfressadas, y després d' haber passat à un salonet en companyia d' alguns individus de la Junta, ahont fou destapada una botella de Champanya y se begué sense frases à la salut de tots els compatriotas y à la prosperitat del *Centre*, el Sr. León y Castillo y el marqués de Novallas varen retirar-se, altament complaguts del bon aculliment que habian rebut de la Societat y considerant-se molt honrats d' haber tingut ocasió de fer una semblable visita.

Al comensarse la segona part del ball, es va constituir el Jurat pera examinar las disfressas. Aquestas, acompanyadas dels respectius caballers varen

fer dos vegadas el *desfile* davant d' aquella comissió, y més tart varen ésser proclamats els premis.

Primer premi (*medalla d' or*): l' obtingué la senyoreta Teresa Vinardell, per l' originalitat, bon gust y elegancia del seu trajo, que representava la revista CATALUNYA-PARIS, portavéu del *Centre Català* d' aquesta capital.

Segon premi (*medalla d' argent*): va ésser otorgat à la senyora Balmaña, pèl seu esplendit y artístich trajo de Teodora (estil bizanti).

Tercer premi (*medalla de bronze*): va obtenirlo la senyoreta Cécile Perrilliat, pèl seu bonich, adequat y elegantíssim trajo de diablesa.

Varen obtenir *accésits* respectivament: la senyoreta Royo (trajo de *pierrette* color de rosa ab adornos negres); Mme. Grau (trajo de *pierrette* color negre); senyoreta Consuelo Vinardell (trajo de pagesa catalana, de bona casa).

Per la gran cantidad de bonas disfressas, el Jurat es va veure obligat à proclamar varias *mencions honoríficas*: Srs. Joseph Balmaña (carter rural), Pagés (jove gomós de comensaments del sigle passat), E. Viñes (frare capuchí), A. Soler (pagés), y altres que no recordém.

La festa, que deixa molts bons recorts, va terminar à las 6 del dematí del 15 Mars.

* * *

Després de publicat el nostre número del mes de Febrer, hem sapigut que l' estreno de la *Festa del blat*, l' hermós drama d' en Guimerà, havia quedat aplaçat pera una altre ocasió, à Florencia. Tenim entés que dit estreno no 's farà esperar molt temps y que tots els preparatius están fets pera que 's realisi com més aviat millor. Ho dihém, pera els impacients, entre 'ls admiradors del mestre Guimerà à París, que tenian pensat y desitjan fer el viatge à Florencia pera assistir à la representació.

* * *

El nostre estimat consoci hasta avuy Sr. Lincoln Durán, vis-president del nostre *Centre*, ha tingut el dolor de perdre per sempre al seu estimat pare, resident à Sabadell. Ab aquest trist motiu, ha tingut que deixarnos pera anar à la terra natal à posarse al front de la casa comercial de son pare. Al donar al nostre amich el nostre condol, li expressém al mateix temps quant sentim la separació de tant bon amich y estimable consoci.

IGNOTUS

CENTRE CATALÀ DE PARIS

AL'OCCASION de cette fête de famille, le journal *Catalunya-Paris*, qui est l'organe de ladite Société, tient à grand honneur d'adresser ses meilleurs remerciements à toutes les personnes qui ont bien voulu nous seconder en rehaussant par leur présence notre premier Bal paré et costumé.

Nos remerciements, bien entendu, s'adressent en premier lieu et tout particulièrement aux dames et jeunes filles qui ont tenu à répondre à notre appel. Ce sont elles qui font l'ornement de la fête, et c'est grâce à leur bienveillant concours qu'elle aura réussi.

Et puis, tous les étrangers qui ont eu l'obligeance d'accepter notre invitation, qu'ils soient les bienvenus. La Société *Centre Català* est heureuse de les recevoir et de leur faire connaître, en cette occasion, ce coin de l'Espagne, à Paris, dont ils auront entendu parler, sans toutefois se rendre bien compte de sa raison d'être.

Notre Société, en deux mots, n'est que la réunion de tous ceux qui, habitant Paris et tout en restant des Espagnols sincères, veulent resserrer les liens d'affection pour le pays natal, dont ils adorent et les mœurs et la langue et tout ce qui fait de lui un peuple tout à fait européen, digne de remarque et d'estime.

Nous sommes des êtres modestes, mais tout en étant des humbles travailleurs pour la plupart, nous n'en sommes pas moins, tous, des artisans de progrès et de culture. Jouir de la vie en ce qu'elle a de bon et d'honnête et s'instruire en allant toujours en avant : voilà notre devise. Et voilà pourquoi, en nous trouvant éloignés de notre patrie et éparpillés au milieu de cette grande cité qu'est Paris, nous avons voulu faire œuvre de solidarité en nous réunissant pour faire ensemble une besogne qui ne peut être qu'applaudie lorsqu'elle sera bien comprise.

A nos hôtes d'aujourd'hui, à nos hôtes de demain,

Salut et remerciements.

Catalunya-Paris.

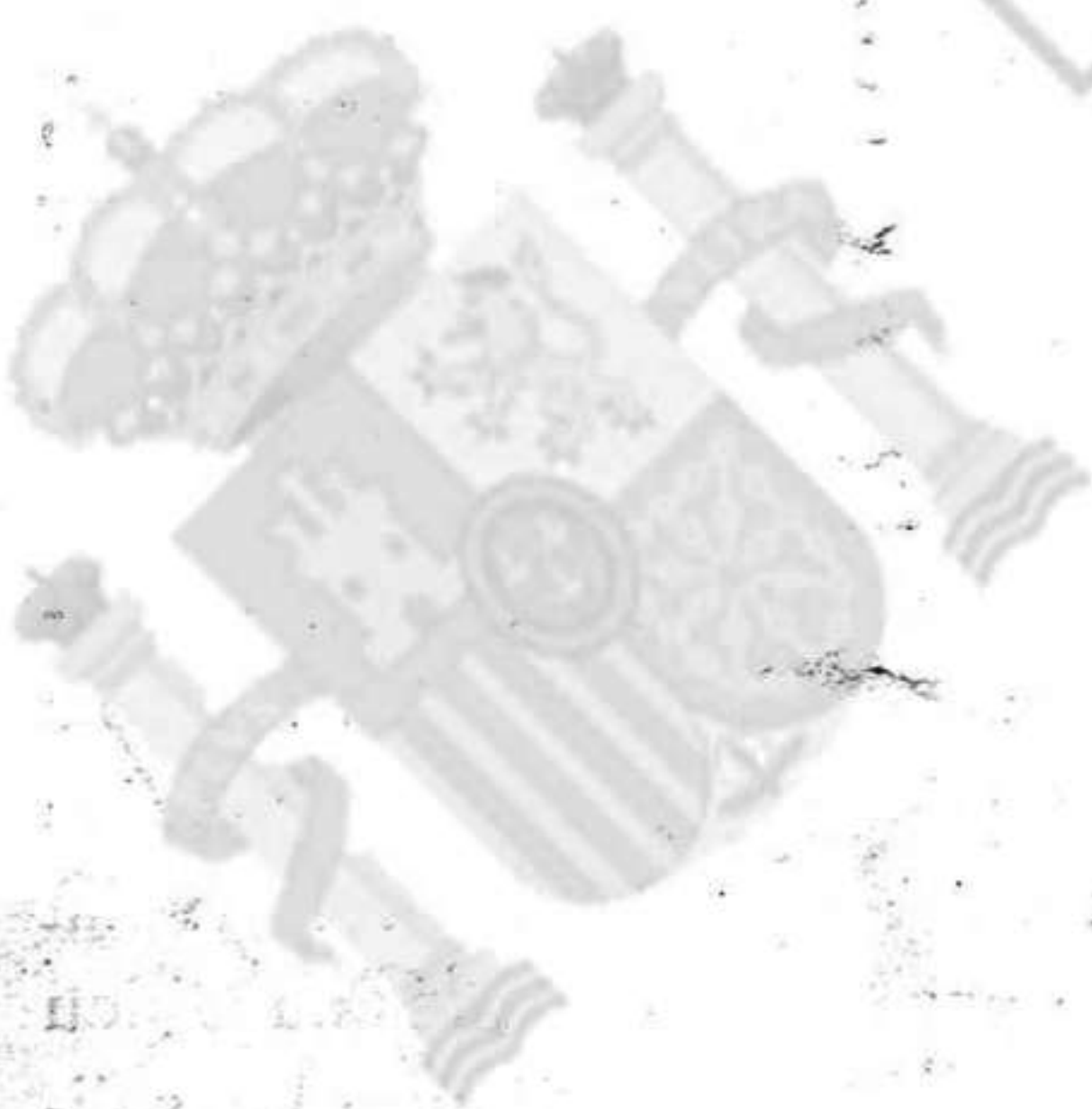
Le 14 Mars 1903.

MINISTERIO DE CULTURA

Faded text, likely a title or subtitle, possibly including the name of the institution or the specific document.

MINISTERIO DE CULTURA

Faded text, likely a date or a reference number, located in the lower right quadrant of the page.